

Överenskommelse Munhälsa

För samverkan mellan Region Kalmar län, Beställarenheten för tandvård och
Kalmars kommuner gällande uppsökande verksamhet och nödvändig
tandvård

2025

Läns gemensam ledning i samverkan

Inom socialtjänst och angränsande område hälso- och sjukvård samt skolan i Kalmar län

Bakgrund

I det förebyggande och hälsofrämjande arbetet ingår en god munhälsa, att ett gott allmäntillstånd behålls samt att ett ökat tandvårdsbehov undviks. En god munvård är mycket viktig för att uppnå dessa mål och munnen är allas ansvar.

Folktandvården i Region Kalmar län har enligt tandvårdslagen (1985:125) ansvar för uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för individer som har rätt till denna insats. Ytterligare samverkan beträffande målgruppen regleras i tandvårdsförordningen (1998:1338). Kooperation ska även ske med HSL (2017:30) och SoL (2001:453) gällande vilka rättigheter patienterna har.

Syfte

Överenskommelsen syftar till att tydliggöra respektive organisations ansvar för vård- och omsorgstagarnas munhälsa, samt beskriva samarbetsformer och arbetsuppgifter. På så sätt skapas bästa möjliga förutsättningar för den dagliga munvården vilket är grunden för en god munvård och skapar även en bas för en frisk kropp.

Mål

Målet är att upprätta och bibehålla en god munhälsa hos målgruppen genom att säkerställa att vård- och omsorgstagare som omfattas av samhällets stödinsatser får sitt behov av munvård och tandvård tillfredsställt.

Kommunens ansvar

Kommunen har ett ansvar att de äldre och funktionsnedsatta, som uppfyller kriterierna för bistånd, får sina behov av munvård tillgodosedda. I flera av de uppgifter som ska utföras är ansvaret delat med Folk tandvården. För varje uppgift som beskrivs anges hur denna samverkan ska ske.

Område	Beskrivning	Utförande
Bistånds-handläggning	Munhälsa ska finnas med som moment i biståndshandläggningen för stöd i hemmet eller i särskilt boende samt i gruppboende/serviceboende enligt LSS.	Frågan om munhälsa lyfts i samband med hembesök från kommunen. munhalsans-betydelse-for-ett-friskare-tryggare-och-rikare-liv.pdf (regionkalmar.se)
ROAG-bedömning	Alla vård- och omsorgstagare bör erbjudas en regelbunden bedömning av munhälsan enligt Senior Alert (ROAG) av de kommuner som arbetar med ROAG.	Huvudansvaret för ROAG bedömningar och upprepad information ligger hos vård- och omsorgspersonalen. Folk tandvården i Region Kalmar län ansvarar för ROAG-utbildningen till vård- och omsorgspersonal. Folk tandvårdens Folkhälsoklinik kontakter för ROAG-utbildning via: Folkhälsokliniken
Genom-förandeplan	Skrivs för brukare som har ett omvårdnadsbehov i egna hemmet eller på särskilt boende samt i gruppboende/serviceboende enligt LSS.	Uppgift om brukarens munstatus och eventuellt tandvårdskontakt ska ingå i genomförandeplanen.
Kort om nödvändig tandvård	Individer med varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser har rätt till ett tandvårdskort (N-kort) inom nödvändig tandvård.	N-kortet utfärdas av sjuksköterska eller biståndshandläggare (LSS) samt personal inom psykiatri. Kortkontroll ska göras vid inflytt på särskilt boende och adressändring ska om N-kort redan finns. Vid oklarheter kontakta: Beställarenheten för tandvård - Beställartandvården
Vård- och omsorgstagarens dagliga munvård	Vård- och omsorgspersonal ska ansvara för att den dagliga munvården sköts utifrån instruktioner på munvårdskortet enligt genomförandeplanen.	Information och praktisk handledning fås av tandhygienist i samband med munhälsobedömningen och vid behov. Munvårdsblocket ska finnas inplastat på varje enhet. Länk hittar du här: Munvårdsblocket

Besök på tandvårdsklinik	Den enskilde ska ombesörja vem som följer med vid tandvårdsbesök. Möjligheter att ansöka om ledsagning finns hos kommunen. Ledsagning inom hemtjänst, LSS och särskilt boende sker utifrån individens behov.	Den enskilde/personalen ansvarar för att aktuell medicinlista och personlig lyftsele tas med vid tandvårdsbesök. Vid tandvårdsbesök ansvarar tandvårdspersonalen för att skriftlig information i särskilda fall kommer den enskilde/personal tillhanda om patient är boende på SÄBO eller gruppbostad. Tandvårdspersonalen ansvarar även för att information ges i särskilda fall till sjuksköterska i kommunen om den enskilde bor på gruppbostad, särskilt boende eller är inskriven i hemsjukvården. Informationsöverföringen sker enklast genom att tandvårdspersonal kontaktar sjuksköterska – informationsuppgifter finns på Navet.
Utbildning i munhälsovård för äldre	Omvårdnadspersonal som arbetar inom vård och omsorg, även vikarier, erbjuds utbildning i munhälsovård av regionen löpande under året och sker enligt överenskommelse.	Kommunen ansvarar för att vårdpersonalen (ordinarie och vikarierande) ska ges möjlighet att delta i munhälsoutbildningen. Fysisk eller digital utbildning. Munvårdsutbildning för vård och omsorgspersonal - För vårdgivare Region Kalmar län Målet med utbildningen är att förbättra personalens (ordinarie och vikarierande) kompetens för att sköta den dagliga munvården och att kunna tolka symptom och signaler som uttrycker ett eventuellt tandvårdsbehov.

Implementering

Varje chef ansvarar för implementering av överenskommelsen i respektive verksamhet.

Folktandvårdens ansvar

Folktandvården ansvarar för den uppsökande verksamheten gällande munhälsobedömningar och gällande munhälsoutbildning till vård- och omsorgspersonal i den dagliga verksamheten. I varje moment är samverkan med vård- och omsorgspersonal viktig och anges här nedan.

Område	Beskrivning	Utförande
Munhälso-bedömning (MHB)	MHB ska erbjudas varje år av Folktandvården och inom två månader vid nytt utfärdat N-kort. broschyr-till-de-som-tackat-nej-till-en-munhalsobedomning.pdf (regionkalmar.se)	Folktandvårdens tandhygienist kontakter berört boende/hemtjänstgrupp i god tid före MHB. Omsorgspersonal ska närvara vid MHB. Vid besöket utfärdas ett munvårdskort med tydliga instruktioner angående hur brukarens dagliga munvård bör utföras.
Erbjuda nödvändig tandvård	Alla vård- och omsorgstagare som har behov av tandvård ska erbjudas adekvat behandling. munhalsans-betydelse-for-ett-friskare-tryggare-och-rikare-liv.pdf (regionkalmar.se)	Behandlingsbehov ska förmedlas till den enskildes ordinarie tandläkare. Om sådan inte finns ges den enskilde/anhörig information om fritt tandläkarval och att möjlighet för tandvård hos Folktandvården finns.
Erbjuda utbildning	Årlig utbildning i munvård ska erbjudas. ¹	Folktandvårdens Folkhälsoklinik erbjuder utbildningar enligt överenskommelser.
	Utbildning i Senior Alert (ROAG) erbjuds vid behov.	Utbildningen innehåller såväl teori som praktiska inslag med stöd och instruktion från tandhygienisten.

Uppföljning parterna emellan

En avstämning av denna överenskommelse görs årligen där bedömningen av eventuella förbättringsbehov ses över. Formen för denna avstämning beslutar företrädarna själva.

Avvikelser

Både kommunens och folktandvårdens personal har ansvar att rapportera avvikelser och fall där vård- och omsorgstagare/patient lidit skada. Avvikelserna hanteras i den egna organisationens system. Det är viktigt att information når alla parter.

¹ Tandvårdslagen 1985:125

8 a § Vid tillämpningen av 8 § ska regionen särskilt se till att uppsökande verksamhet bedrivs bland dem som

1. omfattas av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, eller
2. har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och som

a) omfattas av en kommuns ansvar för hälso- och sjukvård enligt 12 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30),

b) får hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård), eller

c) är bosatta i egen bostad och har motsvarande behov av vård eller omsorg som personer som omfattas av 2 a eller 2 b ovan.

Beslutades i Läns gemensam ledning

Datum: 2022-03-25

Ändringshistorik

Datum	Ändring	Utförd av
2022-01	Upprättad	Munhälsogruppen
2022-09-26	Uppdaterade länkar	Lena Vilander Hamnert Utvecklingsledare Äldre kommunförbundet Kristin Irebring Äldresamordnare Regionstab
2023-10-01	Uppdaterade länkar	Camilla Olsson- Widén
2024-04-17	Uppdaterad, utbildning får ske digitalt eller fysiskt. Länk till utbildning tillagd.	Lena Vilander Hamnert Kristin Irebring Christina Overå Ulrika Karlsson Camilla Olsson-Widén Eva Svensson
2025-08-11	Uppdaterade länkar	Lena Vilander Hamnert Utvecklingsledare Äldre kommunförbundet Kristin Irebring Äldresamordnare Regionstab